

"Viborg er det bedste, der er sket for dansk geotermi"

AF MAZ PLECHINGER Offentliggjort 24.10.17 kl. 11:59

Med det nye partnerskab med blandt andet Eon vil Geoop sikre geotermiens længe ventede gennembrud i Danmark. Nøglen er at gøre det modsatte af, hvad der hidtil er forsøgt.

Lars Andersen står på byggepladsen nær Hjarbæk Fjord nordvest for Viborg. Rundt om sig kan fagrådgiveren på geotermiprojektet Kvols 2 se, hvordan hele projektet er ved at gå i mudder. Bogstaveligt talt.

Snart bliver Kvols 2 bedre kendt som "Danmarks dyreste hul". Inden for et halvt år fra boringen begyndte i februar 2012 er projektet endt som en regional skandale. Boringerne er beordret lukket af byrådet, efter at Energi Viborg har overtaget det fra Viborg Fjernvarme, hvis direktør har fået sparket, mens de lokale fjernvarmekunder hænger på en regning på 165 mio. kr.

For slet ikke at snakke om retssagerne, der bliver indledt på kryds og tværs. Blandt andet mod Ross Engineering, som Lars Andersen er direktør for, og som ifølge Energi Viborg bar ansvaret for miseren. En misere, der også kvalte alle andre fjernvarmeselskabers mod på at give sig i kast med geotermi, symboliseret af Dansk Fjernvarmes lukning af sit geotermiselskab i begyndelsen af 2016.

"Viborg er det bedste, der er sket for dansk geotermi," lyder Lars Andersens noget overraskende konklusion på forløbet.

Man kunne så måske forstå udsagnet ud fra et rent spørgsmål om personlig vinding. I sidste måned endte voldgiftssagen mod selskabet med [en sviende begmand](#) til Energi Viborg, der blandt andet blev beordret at betale 1,5 mio. kr. til Ross, der blev pure frifundet for ansvar. I bedste fald havde energiselskabet sagsøgt det forkerte selskab, i modsat fald havde det bare slet ikke haft styr på sagens omstændigheder.

I hvert fald føler Lars Andersen, der har været engageret i mere end 10 geotermiboringer i ind- og udland, at der undervejs i forløbet ikke var helt styr på den organisatoriske side af sagen. Bortskaffelsen af det boremudder, der var et nøgleelement i sagen, kunne være ordnet med et minimum af handlekraft, mener han, og projektet have været blevet levedygtigt med mere is i maven fra Energi Viborg og lokalpolitikere.

Når Viborg i hans optik alligevel står tilbage som et højdepunkt for dansk geotermi skyldes det, at projektet var en afgørende øjenåbner for, hvordan man ikke sikrer den grønne teknologi sit længe spåede men endnu udeblevne gennembrud. Mens som Lars Andersen er overbevist om kan ske gennem det nye selskab Geoop, der er etableret i partnerskab med Eon og islandske Iceland Drilling.

"Det var da jeg stod midt i det hele i Kvols, at jeg første gang tænkte på Geoop. Der har aldrig været tvivl om potentialet i geotermi, men der har været et stort behov for et professionelt selskab, der ved, hvad de laver, og som ikke bliver forskrækket over overraskelser," siger direktøren, der har en baggrund i olieindustrien gennem 15 år hos blandt andet Maersk og Dong Energy.

ENERGIWATCH

"Godt nok er mantraet i oliebranchen, at hvis det ikke kan forklares, så kan det ikke forsvares. Men der sker en masse uforklarligt, når man borer i en jord, der er 150 millioner år gammel, og som alle i industrien ved, går der altid noget galt undervejs. Det skal man være sig bevidst og klar til at håndtere. Derfor er tanken bag Geoop, at det skal fungere efter samme principper som et olieselskab. Det vil sige med Geoop som operatør, der påtager sig det tekniske ansvar for borerne, og en række partnere, der deler risikoen, og hver især har ansvaret for deres respektive ekspertiseområder. Frem for hidtil, hvor fjernvarmeselskaber har været projektlederne.

"Fjernvarmeselskaber ved en masse om distribuering af varme, men de ved ikke nødvendigvis særligt meget om de tekniske aspekter ved geotermiboringer. Man ser jo heller ingen fjernvarmeselskaber bore efter gas," siger Lars Andersen.

Det sidste har han også en vis erfaring med. I 2011 søgte hans daværende selskab Lacs Oil Invest en skifergaslicens i Vestsjælland, der dog blev stoppet af et midlertidigt forbud, hvilket han i dag er glad for. For i mellemtiden fandt han ud af, at der i Danmark kunne trækkes seks gange så mange kalorier ud af vand for de samme penge.

Troen på geotermi er yderligere blevet forstærket gennem EUDP-projektet Pilot Hole, som er gennemført i samarbejde med blandt andet Hofor. I projektet blev der identificeret potentiale for geotermiske borer i Storkøbenhavn ved at holde et stramt fokus på, hvordan omkostningerne kunne bringes ned i forhold til den typisk ganske omfattende etableringspris på geotermiboringer.

Det skal ske gennem en række faktorer. Bl.a. ved at indvinde det 60-65 grader varme vand fra Gassum-reservoiret i omkring 2.000 meters dybde frem for det ganske vist varmere men også sværere tilgængelige vand i det dybere i Punter-reservoir. Ved at placere borerne strategisk bedst i forhold til transmissionsnet og fjernvarmebehov, samt ved at pumpe mindre vand op i timen for at sikre anlæggenes levetid.

Samt frem for alt ved at tænke i industrialisering og storskala frem for som hidtil at opføre det ene prototypeanlæg efter det andet. I København, hvor Geoop ser et potentiale på omkring 600MW, skal der derfor opføres mindst 10 geotermiske anlæg a hver 10MW som begyndelse. Sirligt opført så de ikke spærrer for fremtidige borer. Mens også potentialet i landets øvrige større byer er i gang med at blive kortlagt.

"Hvis man ser på skifergassen succes i USA, så skyldes den industriens tro på skalaøkonomi og serieproduktion, og det er den samme tankegang, vi skal have omkring geotermi. Selvfølgelig uden nogensinde at gå på kompromis med sikkerhed og grundvand," konstaterer Lars Andersen.

Ifølge Pilot Hole-projektet vil geotermien have lavere produktionsomkostninger end biomasse ved en fremløbstemperatur på under 70 grader. Med temperaturer på 55 og 30 grader henholdsvis frem og tilbage vil den marginale varmeomkostning blot være på 11 kr./GJ.

Der er dog fortsat økonomiske udfordringer. Mens biomasse fortsat er afgiftsfritaget, ville der skulle svares elvarmeafgift på aktuelt 40 øre/kWh på geotermisk varme trods vands relativt ubestridte rolle som vedvarende og CO2-neutral energikilde. Elvarmeafgiften udgør op mod to tredjedele af den samlede anlægsinvestering ved projektet.

Men det skal og kan lade sig gøre, siger Lars Andersen. Han peger mod Paris, hvor flere end 30 geotermiske anlæg aktuelt dækker omkring 200.000 husstandes varmeforbrug, og mod lande som Tyskland og Holland,

ENERGIWATCH

hvor geotermi også spiller en stigende rolle, lige som det længe har gjort det på geysrerøen Island. Det kan også stadig ske i Danmark, fastslår han.

"Vi bliver nødt til at ændre opfattelsen af, at geotermi ikke kan lade sig gøre," siger han og vender for et øjeblik tilbage til Viborg.

"Energi Viborg så geotermi som lige så svært som at forsøge at hoppe på et gennemkørende tog. Men der sad altså mennesker på det tog – blandt andet os, og vi synes faktisk ikke, at det er så svært."